

Szerkesztési iroda:
Nagyberek, Zápolya-u. 1.,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya u. 1.
hová a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.
..... Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 24 K.
Félévre — — — — 12 K.
Negyedévre — — — 6 K.
Egy óra — — — — 2 K.
— Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtat-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
délután 5 órakor

Nagyberek, 1912.

XLI. évfolyam 72. szám.

Csütörtök, március 28.

A helyzet komolysága.

— márc. 28.

A politikai helyzet most jutott el
valójában a súlyos komolysághoz.

A miniszterelnök megbízatása során
tegnap tanácskoztak az ellenzéki pártok
vezetőférfiaival s e tanácskozások során a
válság legsúlyosabb tünetei jelentkeztek.

Súlyosak ezek a tünetek, mert érthe-
tetlen, hogy miért komplikálják a helyzet-
tet Bécsből s mit akarnak ott a nemzet
ujonemegajánlási jogával, mikor ebben a
kérdésben világos az alap.

Mert hogyan áll ebben a kérdésben
a helyzet? A nemzetnek megvan egy ősi
joga szerves része parlamentari alkotmá-
nyának: az ujonemegajánló jog. A véd-
erőjavaslat vizsgálata során sorra került
egy paragrafus, mely megint a királynak
egy törvényadta felségjogát hasznosítja:
a tartalékok behívását. De mivel a mult-
ban történtek kísérletek, melyek rendjén
a nemzet ujonemegajánló jogának fog-
natosságát a király e behívó jogának
hamis alkalmazásával akarták tönkre-
tenni: kellett a megállapítás, hogy ez a
két jog nem ellentétes egymással. Fel-
tétlen szükség eredetileg talán nem volt
e megállapításra, — hiszen törvény sza-
bályozza mindkét jogot. Am Bécsben ta-
gadásba vették, hogy a két jog olyan
egyensúlyban állana egymással, mint mi
véljük, s ezért tiltakoztak a rezolúció el-
len. Ebben a perében a rezolúció dolga
a nemzeti jogok dolgává lett. Amig va-
lami formában megállapítva nincs, hogy
nekünk van igazunk, a mi felfogásunk-

ban, s a király behívó joga nem tette
semmivé a nemzet ujonemegajánló jogát,
addig egy nyílt seb van alkotmányunkon,
addig nem foglalkozhatunk egyébbel.
Nem arról van szó, hogy rezolúciót ho-
zunk-e vagy törvény- vagy akármi egyéb
formulát. Hanem arról, hogy bármilyen for-
mában, de világosan el tudjuk rendezni
az ujonemegajánlás kérdését, s ne ma-
radhasson kétség az iránt, hogy megvan-e
még. E körül tombol most óráról-órára a
válság. Mert ebben a perében semmi ki-
látás nem mutatkozik arra, hogy ez a vi-
lágos rendezés most lehetséges volna. A
miniszterelnök tárgyal, magyaráz, felele-
teket vár. De sem a Kossuth-párt köréből,
sem sehonnán egyebünnen nem jön hír
arról, hogy a rezolúciós kérdés rende-
zése lehető. Addig pedig hiába minden
tárgyalás és hiába minden megbízás. A
személyi kérdés teljesen visszaszorul,
ellenben a tárgyi nehézségek oly nagyok,
mint még egyszer sem a válság során.

Ez, hiven előadva, a mai helyzet, az
igen komolyra fordult, a leverően moz-
dulatlan helyzet. A válság, mely egyne-
hányszor már közel állt a megoldáshoz,
ma kilátástalanabb, mint elejével volt.
Legjobb esetben is, amelyről nehéz meg-
mondani, hogy mi lehet, el fog nyulni
hosszra, megfelelő kínosan és idegsor-
vasztóan. A helyzet annyira komoly,
hogy valóban megdöbbentő érzés kell
hozzá, akik még ilyenkor is pártpolitikai
machinációkkal foglalkoznak s azzal su-
lyosbítják a helyzetet.

„TORONTÁL” tárcája.

A méreg.

Chambert letette az ujságot és elgon-
dolkozva nézett ki a szemben lévő hegyre.

— Furesa, — mondta, — vannak em-
berek, akik föl tudják jelenteni a gonosz-
tevőket. Annak idején én is kiadhattam
volna Wodnikán és nem tettem.

— Wodnika... Wodnika... mintha
hallottam volna már ezt a nevet, — felelte
Generese.

— Hallhattad. Ő volt a szeretője
Duauluoy Chades-nek, a kakaó-fejedelm-
nek. Ő a szeretője volt, én a titkára. Bán-
tott bennünket az az elhízott, kellemet-
len hustömög, akit csak a milliói tettek
elviselhető emberré. Azt kellett hinnünk,
amit ő hitt és ha úgy kívánja, rá kellett
fogni az aranyszínű napra, hogy fekete.
Ennek fejében én megkaptam a három-
ezer korona fizetésemet, Wodnika min-

dent, amit megkívánt, sőt a Harpagon
még a végrendeletében is illendően emle-
kezett meg róla.

Szép asszony volt ez a Wodnika. Az
ujságírók nem egyszer irtak hamvas ba-
rackszínű orcaírók, pompás alakjáról és
a két szeméről, amelynek színe változó
volt, mint a hullámzó tengeré. A kezei,
azok az édes, kecses, formás kezek,
amelyeknek simogatása a menyország
megnyilatkozása volt, lázba hoztak volna
egy fabábot is. És mindez a kincs azé a
lelketlen, vén ostobáé volt. En ott éltem
a drága, szépséges asszony mellett, de
ő úgy keresztülnézett rajtam, mint a le-
vegőn. Egyszerűen nem vett észre. Leg-
rajongóbb és legtüzesebb pillantásaim is
hatás nélkül maradtak. Wodnika erőnyes
volt, mint egy aggszűz. A végrendeletre
gondolt és nem a szerelemre.

Egy nyári reggelen — kinn nyaral-
tunk a kakaó-király de Nivarolles nevű
kastélyában — ott ültünk a terrazon.
Wodnikán égszínkék pongyola volt, a

haja lazán omlott isteni nyakára és vál-
laira. Majd elnyeltem mohó pillantásaim-
mal. A leglelküismeretlenebbül feledkez-
tem meg arról, hogy ez a nyak, ez a váll
a kenyéradó gazdámé. A friss reggeli
levegő nem hűtött le, inkább még elvette
megmaradt eszemet.

Mikor Wodnika a cukorarabkákat
rakta csészémbe, megragadtam a kezét.

— Szeretem... Szeretem és nem
tudok élni, ha nem törődik velem.

— Menjen a kertbe és vágjon három
szép rózsát. Üres az asztal virág nélkül.

Szó nélkül keltem föl. Mikor a lép-
esőn lefelé mentem, visszanéztem. Mintha
hirtelen a zsebébe rejtett volna valamit.

— Tévedek, — gondoltam, — képze-
lődöm.

A kertből mégis újra visszanéztem.
Alig láttam az asztalig. A szememet meg
kellett erőltetnem, hogy megláthassam,
mit csinál Wodnika.

Apró üvegesét huzott ki a zsebéből
és néhány csepp folyadékot töltött a

HIREK.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügy-
miniszter dr. Herczegh Károly nagy-
berek keréki kir. járásbírói joggyakor-
nokot a kassai kir. törvényszékhez jegy-
zővé nevezte ki.

— **Magyar név.** A m. kir. belügymi-
niszter megengedte, hogy Deutsch
László basahídi illetőségű ugyanottani
lakos valamint Margit és Klára nevű kis-
koru gyermekei családi nevüket Dé-
nes-re változtathassák.

Ugyanek megengedte a miniszter,
hogy Székuli Deszpot esernyai szüle-
tési németesernyei lakos családi nevét
Angyal-ra változtathassa.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m.
kir. belügyminiszter a párdányi önkén-
tes tűzoltótestület alapszabályait jóváhagyta.

— **Eljegyzés.** Heinrich Károly el-
jegyezte Kolofon Irén kisasszonyt
Nagyberek keréken.

— **Az Oltáregyesület köréből.** Hol-
nap, 29-ikén pénteken este 6 órakor a
plébánia-templomban közös oltáriszentségi
imádási óra lesz.

— **A kivándorlás.** Az alispáni hiva-
talanban most állították össze a mult hónap
kivándorlási statisztikáját. E szerint az
elmult hónapban 589 utlevelet állítottak
ki 829 személyre. Ezek közül azonban csak
280 férfi és 153 nő vándorolt ki. Összesen
tehát 433 személy. A visszavándorlások
száma most kisebb volt, amennyiben csak
165 személy vándorolt vissza; ezek közül
107 férfi és 58 nő volt.

— **Táncmulatság.** A nagyberek keréki
famunkások szervezete április 8-ikán,
husvét hétfőn az Ellmer-féle vendéglőben
kabaret-előadással és világpostával egy-
bekötött táncmulatságot rendez. Kezete
este fél 9 órakor. Belépődíj előreváltva
80 fillér, a pénztárnál 1 korona. Hölgy-
kísérő nem fizet. Jegyek előreválthatók
az Ellmer-féle vendéglőben és a rende-
zőknél.

— **A herayóirtás.** A rendőrkapitány-
ság egyizben már figyelmeztette a kert-

Eredeti müncheni „Salvator-sör” naponta friss csapolás. Ezenkívül
Dreher Korona-sör is állandóan csapon van
MARCOIN JENŐ éttermében.

és telektulajdonosokat, hogy a tavasz beálltával tisztogassák meg fáikat a hernyóktól. A rendőrség most azt tapasztalta, hogy a közönség ebbeli kötelességének nem igen tesz eleget, miért is a rendőrség újból figyelmezteti a közönséget, hogy tegyenek eleget ebbeli kötelességüknek, mert rendőrök fognak járni házról-házra s ahol hernyós fákat találnak, az illető telektulajdonost megbüntetik.

— **Csak Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen** gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

— **Táncanfolyam felnőttek részére.** Dobránszky Béla táncanár, kinek délutáni gyermektanfolyama nagy érdeklődés mellett és szép sikerrel folyik, most esti zárkórú tanfolyamot nyitott felnőttek részére, amelyen a legújabb kör-táncokat, köztük az újabb nagyon felkapott „Two Steps”-táncot tanítja. Az esti tanóra fél 9-től 11-ig tart és jelentkezni lehet a délutáni órákon a Pestszallóda termében.

— **Kezdődnek az éjjeli látogatások.** Nagybeeskereknek úgy látszik specializálása, hogy tavasszal és nyarankint megjelenik egy rejtélyes éjjeli látogató a házakban s végigriasztja az embereket. Tavaly már egész riadalmat keltett a rejtélyes látogató a városban, aki hol itt, hol ott megjelent s azután nyomtalanul eltűnt. Egyik-másik helyen a könnyebben elemelhető tárgyakat elvitte, de legtöbbször csak udvarias látogatásra szorítkozott. A csendőrség és rendőrség közös erővel nyomozta az éjjeli látogatót, de eredmény nélkül. Annyira eredmény és hatás nélkül, hogy most újból kezdődnek a látogatásai. Így a napokban két helyen riasztotta meg a titokzatos éjjeli vendég a lakókat. Hétfőn éjjel Czája Mária szabónő Mercy-utcai házában jelent meg a látogató s feszegette a konyhaajtót. A feszegetés zajára Czája Mária fölébredt s rákiáltott az idegenre, hogy kiesoda és mit akar? Az idegen erre elfutott s a kerteken át elmenekült.

A rákövetkező éjszakán, kedden Posner Zsigmond áll. el. iskolai szolgának a központi áll. elemi iskolai épületében levő lakásán tett látogatást az éjjeli vendég. Itt már a szobába is bement s az asztalon keresgélt. A házbéliek fölriadtak s kérdéseikre még felelt is az idegen, de mikor világot gyújtottak, kingrott az ajtón s eltűnt.

Posner nem jelentette föl a dolgot, Czája Mária azonban jelentette az esetet

kakaó- király eséséjébe. Elállt a szíve-resem rémületében. Jézus Mária! Meg akarja mérgezni. Képzetelemben villámgyorsan jelent meg a rendőrség, a bírók, a törvényszék, a hóhér... Láttam Wodnikát a verpadon. Az aggodalom bátorságot öntött belém. Felrohantam az erkélyre. Csöngettem az inasnak, aki sietve jelent meg.

— Vigye ezt a esészt a szobámba.

Wodnika nem tiltakozott.

— Láttá? — kérdezte.

— Láttam, szerencsétlen. Elvesztette az esészt? Hóhérré akar kerülni?

A szemem közé nevetett és nyugodtan helyezett másik esészt az előbbi helyére. Mikor a kakaókirály kövér alakja megjelent az ajtóban, mozdulatlan arccal szólt felém:

— Ugy-e tudja, hogy akkor kergettem el, mikor jól esik. Már régen terhemre van, maga szerelmesen epekedő, sovány kis titkár. Egy titkár, aki szerelmes a gazdája szeretőjébe. Tudja, hogy ez lehetetlen.

Nem volt időm válaszolni. A reggeli után mosolyogva, bűbájosan karolta át a vén tapir vállát és gyöngéden kísért a kertbe a mindennapi reggeli sétára.

Délután a szobájába hivatott. Az a szoba illatos volt, a falnál köröskörül ke-revetek. Soha életemben nem fogom elfelejtetni az érzést, amely elfogott, amikor megláttam az ágyát.

a csendőrségnél, amely most nyomozza a rejtélyt. Mindenesetre komolyan kellene a dolgot megfogni, hogy végére járjanak a rejtélyes látogatásoknak, akár valóság az akár hallucináció, bár az esetek mind olyanok, amikor a hallucináció ki van zárva. Ezt a legújabb beeskereki speciálitást elvégre mégis csak meg kellene szüntetni a rendőrségnek és csendőrségnek.

— **Lapunk minden olvasója** meggyőződhetik, hogy Polgár Sándor orvosi műszer-, kötszer- és sérvkötőgyárában minden a szakmába vágó cikk a legújabb nyosabb áron, a kor legújabb vívmányai szerint, a legtökéletesebben elkészítve kapható. Kérjen árjegyzéket, vagy felvilágosítást a szükségelt tárgy megnevezésével Polgár Sándor orvosi műszer-gyárostól, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. szám.

— **Agyonlőtték az ablakon keresztül.** Titokzatos merényletnek esett áldozatul a napokban Klein Jakab ohaba-mutniki kereskedő. Klein családjával vacsoránál ült, amikor az utcáról lövés dördült el és a golyó az ablakon keresztül Klein Jakab fejét érte. A szerencsétlen ember, akit a lugosi közkórházba szállítottak, tegnap ott kinos szenvedés után meghalt. A tettest eddig nem sikerült kinyomozni.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van, hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől negyed 5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

Március 31. A filharmoniai egylet közgyűlése.

Irodalom.

— **A szép gyermek a mamák büszksége!** Ez a tétel lebegett a „Háztartás” szerkesztősége előtt, amidőn e kitünő lap előfizetőit a legszebb gyermekek versenyére kérte föl. A mamák a kis babáik, a nagymamák az unokáik, a nénik a püéike ösöskékik s hugoéskáik arcképét küldik be, ezek megjelennek a „Háztartás” egy későbbi számában és az olvasók szavazatai döntik el, hogy az Erdős József kiadójának által kitűzött sok és értékes díj kinek jusson. Nagyon helyes, hogy a Kürthy Emilné népszerű lapja, — amellet, hogy évenként ezernél több

— Mit avatkozik maga az én dolgomba?

— Én... én... Hebegtem, mintha legalább is én töltöttem volna a mérget a esészébe.

— Ugy-e, tudja, hogy az élete, a becsülete az én kezemben van.

— Hogy érti ezt?

— Hogy értem? Nagyon egyszerű a dolog. A esésze a maga szobájában van. Azt a legutolsó kukta is tudja, hogy fülleg szerelmes belém. Azt nem volna nehéz megértetni a bírósággal, hogy féltékenységében el akarta pusztítani áldott, jó gazdáját...

— És meg tudná ezt tenni?

— Az ember mindent meg tud tenni. Csak akarni kell... No, azért nem kell megijedni...

Megsimogatta az arcomat. És én... Igen, mit tagadjam. A férfi gazember tud lenni. Más sem tett volna különül az én helyemben. Más is hagyta volna, hogy megvesztegessen az az isteni aszszony... Abban az ágyban... Csupa, esupa selyem között...

Aztán hallottam egy pár év múlva, hogy két szeretője halt meg hirtelen... Mi közöm hozzá?... Csak arra emlékszem, hogy nem találtam azóta sem aszszonyt, akinek olyan ölelő karja lett volna, mint Wodnikának.

J.-H. Rosny.

remek ételreceptet közöl, kertészeti, állattenyésztési s egyéb háztartási tudnivalóval szolgál és a divat s kézimunka újdonságait is bemutatja, — a gyermekápolás rendkívül fontos kérdését is fölvetette programjába. Mert nemcsak a legszebb gyermekeket ismerteti, hanem arra is figyelmezteti olvasóit, hogyan lehessenek e szép gyermekek egészségesek, jó modorúak s szellemileg is fejlettek.

A „Háztartás” előfizetési ára negyed évre 3 K, fél évre 6 K, 1 évre 12 K. Az előfizetési pénzek a kiadóhivatáiba (Budapest, VI., Eötvös-utca 36.) küldendők, amely szívesen szolgál mutatványsszámokkal is.

TÁVIRATOK.

A politikai válság.

A Kossuth-párt álláspontja. — A miniszterelnök missziójának eredménytelensége. — A miniszterelnök ma Bécsbe utazott.

B u d a p e s t, márc. 28. (A „Torontal” eredeti távirata.) A kormányválság lebonyolítása tegnaptól mára egynapos halasztást szenvedett. Tegnapi délután úgy volt, hogy a miniszterelnök este Bécsbe utazik, hogy a királynak jelentést tegyen s egyben a kabinet végleges felmentését kérje. A késő délutáni órákban a Kossuth-párt részéről azonban azt közölték a miniszterelnökkel, hogy a Kossuth-párt új alapon új tárgyalásba óhajt bocsátkozni s kérték, hogy várja meg a párt elnökségének mai tanácskozását és ennek alapján végleges elhatározását. Így a miniszterelnök tegnapi bécsi utazását elhalasztotta s bevárta a Kossuth-párt elnökségének mai tanácskozását, amely a kibontakozásra nézve azonban csak negatívumot hozott. Ennek folytán a miniszterelnök missziója eredménytelenül végződött s Khuen gróf ma Bécsbe utazott, hogy jelentést tegyen erről a királynak.

Tanácskozások.

Ma délelőtt N á v a y Lajos, a képviselőház elnöke fölkereste Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt s vele hosszabb ideig tanácskozott. Később Beöthy László kereskedelmi miniszter tett látogatást Héderváry grófnál. Beöthy László tegnap távol lévén, nem vehetett részt a délutáni minisztertanácson s ennek határozatát közölte a miniszterelnök Beöthy Lászlóval.

A Kossuth-párt tanácskozása.

A politikai világ érdeklődése a Kossuth-párt elnökségének ma délelőtti tanácskozása felé irányult. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök 10 óra után telefonon fölívta Kossuth Ferencet s kérte, hogy a tanácskozás befejezéséről értesitse. A Kossuth-párt elnökségének tanácskozása Kossuth Ferenc lakásán volt s fél 11 órakor kezdődött. A tanácskozáson résztvettek Kossuth Ferencen kívül: Apponyi Albert gróf, Tóth János, Déry Zoltán, Szentiványi Árpád, Saághy Gyula, Bethlen István gróf és Mezőssy Béla. A tanácskozás 12 órakor ért véget, amiről a miniszterelnököt értesítették, aki erre negyed 1-kor automobilon Kossuth Ferenchez ment, akinél 25 percig tartózkodott.

A miniszterelnök missziójának eredménytelensége.

Mikor Khuen-Héderváry Károly gróf Kossuth Ferencetől eltávozott, a várakozó újságírók kérdéseire a következőket válaszolta:

— A Kossuth-párti urak ama véleményüknek adtak kifejezést, hogy a rezolúció formájához nem ragaszkodnak, de annak lényegéhez igen. Én a magam részéről most nem mondhatok egyebet, minthogy ma délután Bécsbe utazom és jelentést teszek őfelségének, hogy a kibontakozás a mostani kísérletek alapján nem vezet célra.

A miniszterelnök Bécsben.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délután 5 órakor Bécsbe utazik s holnap délelőtt kihallgatáson jelenik meg a királynál. A miniszterelnökkel együtt megy Bécsbe Láng Lajos báró is.

Rainer főherceg a királynál.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király ma délelőtt Rainer főherceget különkihallgatáson fogadta.

A beteg pápa.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, a pápa állapotában rosszabbodás állott be. A pápának a legteljesebb nyugalomra van szüksége s ezért az összes audienciákat lemondta. A pápának a légző szervei vannak súlyosan megtámadva. Az orvosok azonban remélik, hogy gondos kezelés és ápolás mellett nem kell veszedelemtől tartani.

A német császár Korfuban.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Korfuból sürgönyzik, Vilmos német császár ott ma partra szállt. A császár családjával együtt április végéig marad Korfuban.

Az Osztrák-Magyar Bank ülése.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma ülést tartott, amelyen meghallgatta Pranger vezértitkár jelentését a pénzügyi helyzetéről. Az ülésen a bankkamatláb megváltoztatásának kérdése nem került szóba.

Rablóbandák garázdálkodásai.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mostanában Európa kellős közepén egymásután történnek olyan nagystilű rablótámadások, amelyekről eddig csak az elhagyott amerikai vidékeken hallottunk. A franciák még fölsem osudtak a chantilly-i rablásból s ma már egy újabb, vakmerő rablótámadás történt Franciaországban. Bouvayból ma reggel egy rövid távirat érkezett Párisba, hogy fegyveres rablók az országuton megtámadták egy autóbilit, annak összes utasait lelőtték s azután az autóbilon elszárguldottak. A vakmerő rablótámadásról részletesebb jelentés még nem érkezett.

Egy másik vakmerő rablás Génuában történt. Itt tegnap fényes délnben több fegyveres rabló betört egy nagy banküzletbe, megfélemlítette az ottlevőket, elrabolt 450 ezer lira értékű értékpapírt s azután a rablók elillantak.

TÓZSDE.

A Lloyd budapesti távirata március 28.

Buza (áprilisra)	22.92	—
Buza (májusra)	—	—
Rozs (áprilisra)	21.22	—
Zab (áprilisra)	19.24	—
Tengeri májusra)	17.50	—

Közzgazdaság.

Torontálvármegye selyemtenyésztése.

— Az országos főfelügyelő jelentése. —

I.

Bezerédj Pál országos selyemtenyésztési főfelügyelő, selyemtenyésztési ügyünk páratlan buzgalmu vezetője és propagálója most terjesztette be jelentését a földmivelési miniszterhez Torontálvármegye selyemtenyésztéséről az 1911-ik évben:

A jelentést itt adjuk egész terjedelmében a következőkben:

Torontálvármegyében 1911-ben nagyobb csökkenést látunk a tenyésztők számánál. Ez a tavaszi kedvezőtlen időjárásnak tulajdonítandó. Ennek ellenére a gubótermés nem nagy arányban volt csekélyebb az előző évi termésnél. Ugyanis 1910-ben 325.398 kilogramm gubót termeltek és ezzel szemben 1911-ben 320.394 kilogramm volt a gubótermés, amelyért 660.738 koronát fizettünk ki.

A gubóvételarat a következő beváltóállomásokon fizettük ki, nevezetesen: Pancsován 86.422 K-t; Nagybecskerekén 63.179; Antalfalván 49.350; Törökbecsén 48.623; Torontáljózseffalván 45.447; Homolcson 39.609; Torontálvásárhelyen 36.824; Nagyszentmiklóson 26.464; Ujözörán 24.237; Párdányon 23.952; Módoson 20.458; Bégaszentgyörgyön 20.172; Perjámoson 15.700; Nagykikindán 15.433; Zsombolyán 11.859; összesen pedig 527.737 koronát fizettünk ki.

Szembe fog ötteni, hogy a vármegyében termelt gubó vételára és a beváltóállomásokon kifizetett összeg között 133.001 korona különbözet mutatkozik.

Ez onnét ered, hogy többen a tenyésztők közül a szomszédos vármegyében lévő és hozzájuk közel eső beváltóállomásra vitték a gubót.

Ha a gubó vételárához hozzáadjuk a gubóraktárban, beváltó- és petekészítőállomásokon, ugymint a pancsovai és törökkanizsai selyemfonóban kifizetett 265.330 koronát, akkor 1911-ben a vármegyében a selyemtenyésztés után 926.068 korona keresethez jutott a nép. A selyemtenyésztés megkezdése óta kifizetett összkereset pedig 14.480.486 koronára rug.

A pancsovai 120 orsóra berendezett fonoda 1911. évben 152.076 kilogramm nyers gubót dolgozott fel és előállított 12.673 kilogramm selymet (Grége). Foglalkoztatott 202 munkásnőt, kiknek 67.750 koronát fizetett ki. A gyár fennállása óta 2.152.099 korona keresetet nyújtott.

A törökkanizsai 80 orsóval működő fonoda 1911. évben 103.080 kilogramm nyers gubót font fel. Előállított 6.872 kilogramm selymet (Grége) és 174 munkásnőt foglalkoztatott. Ezeknek keresete 47.677 korona volt. A működése óta nyújtott kereset pedig 230.017 koronára rug.

Vannak községek, amelyekben a selyemtermelés után eddig százezer koronánál több keresethez jutott a nép. Nagyon kielégítő az is, hogy egyes tenyésztők minden befektetés nélkül 45—234 koronát kerestek a selyemgubó-termeléssel és pedig kora tavasszal, amikor más jövedelem nem kínálkozik. A vármegyében eddig kifizetett összkereset 14.480.486 koronát tett ki.

A selyemtermeléssel elérhető kereset és ennek fokozása természetesen első sorban a szederfa bőségtől függ és ez befolyásolja selyemfonó iparunkat is, amennyiben jó selymet csak a hernyók bő táplálásával termelhetünk.

A kereset lényegesen függ attól is, hogy a tenyésztők milyen szakértelemmel kezelik a tenyésztést.

E tekintetben mindent eikövet az országos selyemtenyésztési felügyelőség. Rézint ismeretterjesztő nyomtatványok kiadásával, részint külön oktatónők útján és népies előadásokkal fejleszti a tenyésztők szakértelmét. Sőt az iskolákat is el látja a selyemhernyó tenyésztését ismerető szemléltető falitablákkal.

Torontálvármegyében 7 szakember 13 községben 1083 hallgató előtt tartott előadást; nevezetesen a bánlaki járásban: Nagymargittán 230; a csenei járásban:

Öregfalun 47; a módosi járásban: Maczedómián 53, Tógyéren 50, Száresateleken 145; a nagybecskereki járásban: Alsóaradin 70, Botoson 20, Ecselidán 175; a nagykikindai járásban: Padén 80; a pancsovai járásban: Dolován 200; a párdányi járásban: Csebzán 43, Torontáldinnyésen 68; a perjamosi járásban: Lovrinban 40; a törökkanizsai járásban: Monostoron 69; a zsombolyai járásban: Cseryén 87 és Nagykikinda városban 15 hallgató volt jelen az előadáson.

Mégis csak azt hangsúlyozzuk, hogy a selyemhernyó-tenyésztés sikerét legfőképpen a szederfa bőségtől várhatjuk. Erre nézve legjobb bizonyítékul szolgáljanak a következő adatok: Bács-Bodrogvármegyében a közttereken álló 250.113 darab lombozható szederfa után 28 millió koronát; Torontálvármegyében 175.151 darab szederfa után 14.480.486 koronát; Temesvármegyében 88.929 darab szederfa után 9.991.540 koronát keresett a nép.

A szederfaállomány szaporítására felfutendő tehát a fősuly. Különösen pedig oda kell gravitálni, hogy a selyemtenyésztő közvetlen közelben, ugyszólván az ajtóban találja meg a szükséges lombot. A tenyésztőre nézve elcsüggesztő már maga az a tudat, hogy messzire kell elmennie a lombért. Még jobban elkedvetleníti természetesen az, hogy a drága fuvar felemészti a gubó után várható jövedelem nagy részét, holott a szegény embernek minden fillérre nagy szüksége van.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1911. évi okt. hó 1-ső napjától.

ERKEZIK.

Nagybecskereki pályaudvarra.	óra per c
Temesvár—Versec—Zsombolyáról délelőtt	9.28
Pancsováról délután	5.15
Budapest—Szegedről reggel	6.32
Budapest—Szegedről délután	5.04
Szegedről délelőtt	9.42
Budapest—Nagykikindáról este	9.45
Szécsányból este	6.40

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.	óra per c
Zsomb.—Versec—Alibunár Temesvárról este	8.15
Módosról reggel	6.30
Pancsováról reggel	8.10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel	8.23
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4.10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9.34
Szécsányból este	6.40

INDUL.

Nagybecskereki pályaudvarról.	óra per c
Pancsovára délelőtt	8.10
Pancsovára este	7.15
Szeged—Budapestre délelőtt	10.03
Szeged—Budapestre este	7.21
Szegedre délután	1.12
Nagykikinda—Budapestre reggel	5.30

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.	óra per c
Zsombolya—Temesvár—Versec délután	4.15
Temesvár—Versecz—Antalfalva—Pancsova—Alibunára reggel	3.33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2.26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11.55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5.25
Módosra reggel	6.31
Zsombolyára délelőtt	11.00

Tizezer korona

kézpénz lefizetése mellett kapható Nagybecskerekén közvetlenül a város mellett egy

14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része évi részletekben törleszthető. A szőlőt esetleg két parcellában is eladják. —

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Bánlaci járás főszolgabírájától.
256—1912. szám. 409—2.2

Pályázati hirdetés.

Torontálmege bánlaci járásához tartozó Ürményháza községben rendszeresített községi segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása: a községi pénztárból 800 korona, állami kiegészítés 200 korona, 120 korona lakbér, szorgalmához képest 200 korona mellékjövedelem és végrehajtási díjából 80—120 korona jövedelem.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi április hó 30-ig annyival is inkább adják be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választás határidejéről később fogok intézkedni.

Bánlak, 1912. március hó 26.

Dr. Ürményi, főszolgabíró.

Meghívó.

A nagybecskereki Oppova—Budzsák negyedbeli gazdasági szövetkezet 1912. évi április hó 5-én d. e. 9 órakor a Fogaras-féle vendéglőben

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a szövetkezeti tagok ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési elnök, hitelesítők és szavazatszedők választása.
2. A keskenyvágyú vasut céljaira eladott közlegelő után járó vételár mikénti megszerzése iránt hozandó határozat.
3. Indítványok.

Nagybecskerek, 1912. évi március 28-án.

Szövetkezeti igazgatóság.

NŐK és FÉRFIAK öröme

„NEOSAN“-TABLETTÁK!

Törv. védve és szabadalmazva, Orvosok által is elismert, meglévő biztos hatású mindkét nem gyengeségi állapotánál. A férfiről visszajuttatja és a legkésőbb korra lenntartja. Impotencia ellen nincs jobb szer az egész világon. A gyomrot nem rontják, káros hatásuk nincs. Egy doboz, mely 20 szemet tartalmaz, 4 korona 50 fillér. Fosfor-széküli utárvétel díszkötés csomagolásban a Forráktár Magyarország és Ausztria részére.

SZENT HERMINA GYÓGYSZERTÁR
Budapesti, VII, Thököly-ut 28. Depot 115

330—aj)2.4

103—1912. tkvi sz

413—1.1

Árverési hirdetés.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Billitz Béla nagybecskereki ügyvéd által képviselt Stadlvalder József lázárköldi lakos végrehajtónak Belies Ársza botosi lakos végrehajtást szenvedett elleni 189 kor. 20 fill. tőke és 19 kor. 65 fill. költség és járulékaik iránt folytatott végrehajtási ügyében követelésének behajtása végett a pancsovai kir. törvényszék és a perlaszi kir. járásbíró mint tkvi hatóság területén a botosi 3285. számú tkvi lapon felvett 1. 4. d. 196. hrsz. 2 hold 800 [ ]-öl I. oszt. kaszáló felére 760 kor. becsáron nyilvános árverés útján el fog adatni.

Határnapul 1912. évi április hó 9. napjának d. e. 9 óraja Botos községhez tartozó kütözetik oiy hozzáadásával, hogy az ingatlanok ezen a határnapon a becsáron alui is el fognak adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 20%-át a venni szándékozók készpénzben vagy az 1881: LX. törvények 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333. I. M. rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t. c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt át szolgáltatni kötelesek.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál 1912. évi január hó 8-án.

Cziróni s. k., kir. járásbíró.

Kapható: Czirkajó László gyógyszerárúban és Kovács Sándor drogeriájában.

Rózsák

Egy évesek

10 darab 3 korona, 25 darab 7 korona.

Két évesek

10 darab 5 korona, 25 darab 12 korona.

Rózsák legújabb fajokban

10 darab 6 korona. 407—2.2

Crimson Rambler

1 darab 1 korona, 10 darab 8 korona.

Kapható:

Gyorgyevity István

kertésznél

Nagybecskerek, Korona-utca 26. szám.

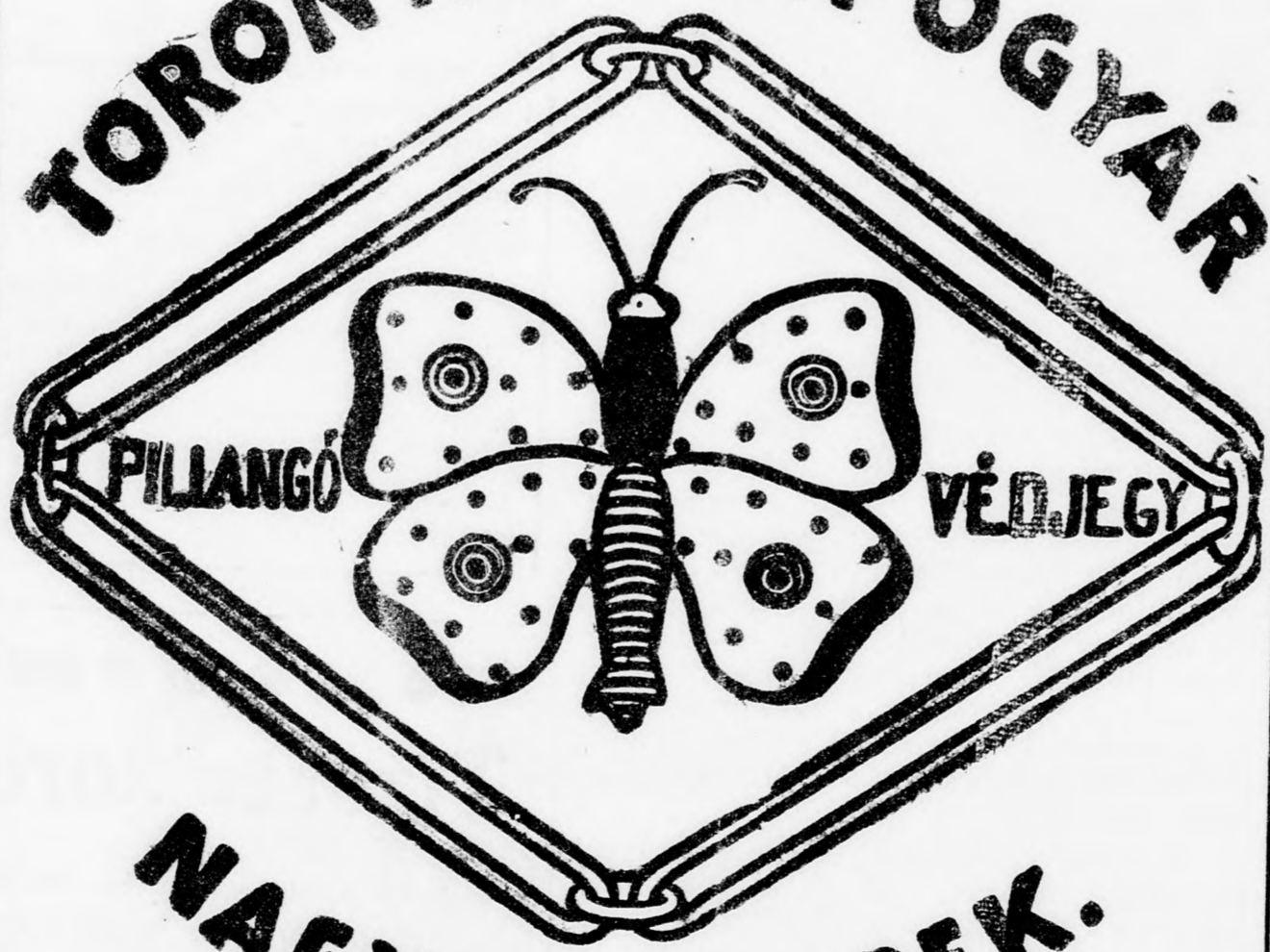
Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

Külön cipőosztály!

Kaphatók mindennemű

férfi-, női- és gyermekcipők és szandálok.

6—64 31

Torontáli strapa-cipők.

Gazdag választék

kalapvirágok és napernyőkben,

a legjobb

illatszerekben és gummilabdákban.

Benó Testvérek

rövidáru, cipő és játékszeráru üzlete

Nagybecskerek

Telefon: 201.

Alapítási év: 1870.